

СЪЮЗ НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ЦЕНТРАЛЕН СЪВЕТ

1000 София, ул. „Пиротска“ № 7

тел./факс: 0359-2987-83-90

e-mail: suh@su.bg

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Бх. № 339 КД

Дата 16.11.2020г.

ИЗХ. № 29/16.11.2020г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С Т А Н О В И Щ Е

НА СЪЮЗА НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ
ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 12/2020 г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение от 20 октомври 2020 г. до Съюза на юристите в България е отправена покана да предложи становище по конституционно дело №12/2020 г., образувано по искане на Президента на РБ за обявяване противоконституционност на решение на НС за създаване на Временна комисия за разглеждане на проект за Конституция на Р България от 02.10.2020 г. (ДВ брой 80/2020 г.).

Съюзът на юристите в България изразява следното становище:

Конституцията на Република България (КРБ) предоставя възможност за изменение, допълнение или приемане на нова конституция на два органа: обикновено Народно събрание и Велико Народно събрание (ВНС). Решението, предмет на конституционното дело, не е съобразено с реда, условията и компетентността на органите при създаването на нова конституция.

Условията и реда за изменение и допълнение на конституцията от обикновеното Народно събрание са регламентирани в чл.153 – 156 КРБ. Народното събрание има компетентност да изменя и допълва КРБ, извън въпросите предоставени за решаване на Великото Народно събрание в чл.158 КРБ. Когато се предлага проект за приемане на изцяло нова конституция, не може да има съмнение, че и без да се посочва изрично “нова конституция” е очевидно, че става въпрос именно за такъв нормативен акт. Компетентността за това обаче, съгласно чл.159, т.1-5 е предоставена изрично и пределно ясно само на Велико Народно събрание. От съдържанието на проекта се вижда, че се касае за приемане на изцяло нова конституция, без ограничения в предмета на регулиране. Между

въпросите уредени в действащата конституция и тези, разработени в проекта, има пълно покритие по съдържание и обхват на решените въпроси.

При тези данни се налага извода, че представеният проект за конституция, по естеството си, съставлява проект за приемане на нова конституция на РБ, която може да бъде разгледана и приета само от Велико Народно събрание.

И обикновеното Народно събрание има определени правомощия при приемане на допълнения и изменения, без тези по чл.158 КРБ, както и при приемането на изцяло нова конституция, но тези правомощия не са по съществуващото на решаваните въпроси, а имат само строго подготвителен (формален) характер.

Така за допустимостта на измененията и допълненията на действащата конституция, по въпросите, посочени в чл.158 КРБ, както и при проект за нова конституция, предвидената процедура може да започне, ако искането е направено от най-малко $\frac{1}{2}$ от кандидатите, или от президента (чл.159, ал.1 КРБ).

Проектът за нова конституция се разглежда от Народното събрание не по-рано от 2 месеца и не по-късно 5 месеца след внасянето му (чл.159, ал.2 КРБ). Народното събрание не е компетентно да прави изменения и допълнения по внесения проект в случаите по чл.158 КРБ, както и при изцяло нова конституция, защото няма такава материална компетентност. Създадената временна комисия може да анализира, обсъжда и предлага изменения и допълнение само по въпросите, по които има компетентност, но не и по въпросите по чл.158 КРБ, както и при нова конституция. Такава компетентност няма и пленарния състав на обикновеното Народно събрание. Поради тази причина, временната комисия е създадена в противоречие с конституцията на РБ като ѝ е възложена компетентност, която не може да притежава.

Известна е практиката на Конституционния съд, съгласно която Народното събрание може да създава временни комисии за подготовка и предлагане за решаване на въпроси, които са от компетентност на Народното събрание. В случая това изискване не е налице, поради което решението на Народното събрание се явява противоконституционно (чл. 79 от КРБ).

Разглеждането на проекта за нова конституция от обикновеното Народно събрание, съгласно чл.159, ал. 2 КРБ съставлява проверка за наличието на формалните предпоставки за насрочване на избор за Великото Народно събрание, а те са:

1. Редовно ли е сезирано Народното събрание;
2. Кой е компетентен съгласно конституцията на РБ да разгледа поставените въпроси в проекта;
3. Има ли мотиви към проекта съгласно §1а, т.2 от допълнителните разпоредби от Закона за нормативните актове във връзка с чл.28, ал.1 от същия закон;
4. Спазен ли е срока за разглеждане на проекта посочен в конституцията;

5. Има ли квалифицирано мнозинство от 2/3 от общия брой на народните представители, съгласни да се насрочат избори за Велико Народно събрание.

Решението за насрочване на избори за Велико Народно събрание се взема ако всички посочени по-горе формални предпоставки са налице. Ако някоя от тези предпоставки липсва, решение за провеждане на избори за Велико Народно събрание не може да се вземе валидно.

След избора и конституирането на Великото Народно събрание, ако всички предпоставки за свикването му са налице, то е обвързано задължително само от кръга на въпросите за решаването, на които е избрано, т.е. обемът на правомощията на ВНС по предмет са императивно определени от решението на обикновеното Народно събрание чл. 160, ал.1 КРБ.

Съгласно чл.160 КРБ Великото Народно събрание приема решение по внесените проекти с мнозинство 2/3 от всички представители на три гласувания. Заедно с решението на поставените въпроси като резултат, Великото Народно събрание е компетентно да даде юридически израз на решението си, когато е наложително да се създадат съответните правни норми. В това отношение ВНС е свободно да направи своя самостоятелна юридическа формулировка на всички решени от него въпроси, при задължителното съответствие на приетото решение по същество и създадения нормативен текст (Конституцията или нейното изменение). Това правомощие на Великото Народно събрание произтича от йерархичното му положение на най-висш законодателен орган, с предоставената му върховна политическа и юридическа власт, отговорността за упражняването на която ВНС не споделя с никой друг орган.

С оглед на изложените съображения считаме искането на президента на РБ за основателно.

С УВАЖЕНИЕ,

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/ВЛ. САНДЖОВ/